

DOWÓD OSOBISTY – INFORMACJE OGÓLNE

Czym jest i do czego uprawnia dowód osobisty

Dowód osobisty to dokument:

- stwierdzający tożsamość osoby
- poświadczający obywatelstwo polskie
- uprawniający do przekraczania granic państw:
 - a) członkowskich Unii Europejskiej,
 - b) wchodzących w skład Europejskiego Obszaru Gospodarczego nienależących do Unii Europejskiej,
 - c) niebędących stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, których obywatele mogą korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umów zawartych przez te państwa ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi oraz na podstawie jednostronnych decyzji innych państw, uznających ten dokument za wystarczający do przekraczania ich granic.

Wydanie dowodu osobistego to czynność materialno – techniczna organu gminy, mająca na celu wystawienie dowodu osobistego na rzecz osoby uprawnionej lub zobowiązanej do jego posiadania oraz przekazanie go tej osobie, brak trybu odwoławczego.

Akty prawne dotyczące dowodów osobistych

Kwestie związane z dowodami osobistymi są uregulowane w:

- ustawie z dnia 6 sierpnia 2010 r. **o dowodach osobistych** (Dz. U. 2010 Nr 167 poz. 1131 z późn. zm.),
- rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 stycznia 2015 r. **w sprawie wzoru dowodu osobistego oraz sposobu i trybu postępowania w sprawach wydawania dowodów osobistych, ich utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu (Dz. U. 2015 poz. 212),**
- rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 listopada 2014 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie prowadzenia Rejestru Dowodów Osobistych (Dz.U. 2014 poz. 1709 z późn.zm.),
- rozporządzeniu Rady Ministrów z 21 listopada 2011 r. w sprawie opłat za udostępnienie danych z Rejestru Dowodów Osobistych i dokumentacji związanej z dowodami osobistymi (Dz.U. 2012. poz. 75 z późn. zm.),
- rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 października 2011 r. w sprawie kontroli korzystania z dostępu do danych z Rejestru Dowodów Osobistych w trybie ograniczonej teletransmisji danych (Dz.U. 2012 poz.34),
- rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 października 2011 r. w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnienie danych z Rejestru Dowodów Osobistych oraz dokumentacji związanej z dowodami (Dz.U. 2011 Nr 243 poz.1452).

Obowiązek/prawo posiadania dowodu osobistego

Każdy pełnoletni obywatel Rzeczypospolitej Polskiej zamieszkujący na jej terytorium **jest obowiązany** posiadać dowód osobisty.

Obywatel polski zamieszkujący poza granicami kraju **ma prawo, a nie obowiązek** posiadania dowodu osobistego.

W przypadku utraty obywatelstwa polskiego, posiadacz dowodu osobistego obowiązany jest niezwłocznie zwrócić dowód osobisty do organu dowolnej gminy lub placówki konsularnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Z dniem 1 marca 2015 r. dowód osobisty jest wydawany każdemu obywatelowi Rzeczypospolitej Polskiej bez ograniczeń wiekowych.

Termin ważności dowodu osobistego

- dowód osobisty wydany osobie, która nie ukończyła 5 roku życia, ważny jest przez okres 5 lat od daty jego wydania
- dowód osobisty wydany osobie, która ukończyła 5 rok życia, jest ważny przez okres 10 lat od daty wydania dowodu
- osoba zobowiązana do posiadania dowodu osobistego może złożyć samodzielnie wniosek o wydanie dowodu osobistego, jednak nie wcześniej, niż 30 dni przed datą 18 urodzin

Uwaga: Wszystkie dowody osobiste wydane dotychczas w oparciu o poprzednio obowiązujące przepisy ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 roku o ewidencji ludności i dowodach osobistych, zachowują ważność do czasu upływu terminów w nich zawartych (chyba, że dowód wydany został jako bezterminowy) lub do momentu zmiany danych zawartych w dowodzie. Zmiana danych nie dotyczy jednak zmiany adresu zameldowania.

Informacje zamieszczane w dowodzie osobistym

Zgodnie z art. 12 ustawy w nowym dowodzie osobistym zamieszcza się następujące informacje:

- **dane dotyczące osoby:**
 - a) nazwisko
 - b) imię (imiona)
 - c) nazwisko rodowe
 - d) imiona rodziców
 - e) datę i miejsce urodzenia
 - f) płeć
 - g) wizerunek twarzy
 - h) numer PESEL
 - i) obywatelstwo

- **dane dotyczące dowodu osobistego:**
 - a) serię i numer dowodu osobistego
 - b) datę wydania
 - c) datę ważności
 - d) oznaczenie organu wydającego dowód osobisty

W dowodzie osobistym nie zamieszcza się adresu zameldowania jego posiadacza, ani jego podpisu.

Zrezygnowano również z umieszczania danych dotyczących wzrostu i koloru oczu posiadacza dowodu osobistego.

Osoby uprawnione i zobowiązane do złożenia wniosku o wydanie dowodu osobistego:

- osoba posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych
- jeden z rodziców lub opiekun prawny – w przypadku składania wniosku w imieniu osoby małoletniej, której do ukończenia 18 roku życia zostało więcej niż 30 dni
- jeden z rodziców, w przypadku składania wniosku w imieniu osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie pozostającej pod władzą rodzicielską
- opiekun prawny, w przypadku składania wniosku w imieniu osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie niepozostającej pod władzą rodzicielską
- kurator, w przypadku składania wniosku w imieniu osoby ubezwłasnowolnionej częściowo

Dodatkowym wymogiem jest, aby **składanie wniosku przez rodzica**, opiekuna prawnego lub kuratora w imieniu ww. osób, **odbywało się w obecności tych osób**, za wyjątkiem przypadku, gdy osoba ta nie ukończyła 5 roku życia.

W przypadku, gdy osoba nie może złożyć wniosku o wydanie dowodu osobistego w organie gminy - z powodu choroby, niepełnosprawności lub „innej niedającej się pokonać przeszkody”, osoba zawiadamia o tym organ gminy. W takiej sytuacji przyjęcie wniosku odbywa się w miejscu pobytu tej osoby, jeżeli pozwalają na to okoliczności, w jakich się ona znajduje.

Uwaga: w przypadku, gdy złożenie wniosku o wydanie dowodu osobistego w miejscu pobytu osoby okaże się nieuzasadnione, organ odmówi przyjęcia wniosku i pouczy o sposobie i formach złożenia wniosku o wydanie dowodu osobistego w organie gminy.

Terminy, w których należy wystąpić o wydanie dowodu osobistego

- **co najmniej na 30 dni** przed upływem terminu ważności dotychczasowego dowodu osobistego
- **niezwłocznie** - w przypadku zmiany danych zawartych w dowodzie osobistym, zmiany wizerunku twarzy posiadacza albo utraty, lub takiego uszkodzenia dowodu osobistego, który utrudnia lub uniemożliwia identyfikację jego posiadacza

Dowody osobiste są wydawane **przez organy gmin**, zgodnie z art. 8 ustawy o dowodach osobistych.

Wniosek o wydanie dowodu osobistego w postaci papierowej

- o należy złożyć w siedzibie organu **dowolnej gminy** wypełniony i podpisany własnoręcznie przez wnioskodawcę formularz albo podpisany przez wnioskodawcę w siedzibie organu gminy formularz, wypełniony przez pracownika tego organu na podstawie podanych przez wnioskodawcę danych oraz danych zawartych w rejestrze PESEL,
- o w przypadku choroby, niepełnosprawności lub innej niedającej się pokonać przeszkody, osoba ubiegająca się o wydanie dowodu osobistego powiadamia o tym fakcie organ gminy, który zapewni przyjęcie wniosku o wydanie dowodu osobistego w miejscu zamieszkania tej osoby (zob. punkt osoby uprawnione i zobowiązane do złożenia wniosku o wydanie dowodu osobistego),
- o w przypadku braku możliwości złożenia przez wnioskodawcę własnoręcznego podpisu na formularzu wniosku, pracownik organu gminy zamieści adnotację o przyczynie braku podpisu.

Wymagane dokumenty

Do wniosku o wydanie dowodu osobistego składanego w formie pisemnej należy dołączyć:

- o aktualną fotografię osoby, odpowiadającą wymogom zdjęcia **jak do dokumentów paszportowych**, tj. o wymiarach 35x45 mm, wykonaną na jednolitym jasnym tle, mającą dobrą ostrość i odwzorowującą naturalny kolor skóry, obejmującą wizerunek od wierzchołka głowy do górnej części barków, tak aby twarz zajmowała 70 – 80% fotografii, pokazującą wyraźnie oczy, zwłaszcza źrenice i przedstawiającą osobę w pozycji frontalnej, bez nakrycia głowy i okularów
- o fotografia powinna być wykonana nie wcześniej niż 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku
- o fotografia powinna zostać wykonana na papierze fotograficznym lub papierze fotograficznym przeznaczonym do drukarek
- o osoba z wrodzonymi lub nabytymi wadami narządu wzroku może załączyć do wniosku fotografię przedstawiającą ją w okularach z ciemnymi szklami, wraz z orzeczeniem o niepełnosprawności osoby do 16 roku życia lub orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności osoby, która ukończyła 16 lat, z powodu wrodzonej lub nabytej wady narządu wzroku, wydane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92, z późn. zm.)
- o w przypadku osoby noszącej nakrycie głowy zgodnie z zasadami swojego wyznania można załączyć fotografię przedstawiającą ją w nakryciu głowy, o ile wizerunek twarzy jest w pełni widoczny, wraz zaświadczeniem o przynależności do wspólnoty wyznaniowej zarejestrowanej w Rzeczypospolitej Polskiej
- o w uzasadnionych przypadkach organ gminy może wydać dowód osobisty na wniosek, do którego została dołączona fotografia przedstawiająca osobę z zamkniętymi oczami, innym niż naturalny wyrazem twarzy lub z otwartymi ustami

Wniosek o wydanie dowodu osobistego w postaci elektronicznej

Dowody osobiste są wydawane **przez organy gmin**, zgodnie z art. 8 ustawy o dowodach osobistych

- Wniosek o wydanie dowodu osobistego w postaci elektronicznej należy złożyć w siedzibie organu **dowolnej gminy** wypełniony formularz, który należy opatrzyć **bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu lub podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP**

Wymagane dokumenty

Do wniosku o wydanie dowodu osobistego składanego w formie elektronicznej należy dołączyć:

- **plik zawierający aktualną fotografię osoby spełniającą wymogi zdjęcia jak do dokumentów paszportowych, o wymiarach co najmniej 492x610 pikseli i wielkości nie przekraczającej 2,5 MB**
- **fotografia powinna być wykonana nie wcześniej niż 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku**
- **w przypadku osoby** osoby z wrodzonymi lub nabytymi wadami narządu wzroku można załączyć do wniosku fotografię przedstawiającą ją w okularach z ciemnymi szklami, **wraz z odwzorowaniem cyfrowym orzeczenia** o niepełnosprawności osoby do 16 roku życia lub orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności osoby, która ukończyła 16 lat, z powodu wrodzonej lub nabytej wady narządu wzroku, wydane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92, z późn. zm.)
- w przypadku osoby noszącej nakrycie głowy zgodnie z zasadami swojego wyznania można załączyć fotografię przedstawiającą ją w nakryciu głowy, o ile wizerunek twarzy jest w pełni widoczny, wraz z **odwzorowaniem cyfrowym zaświadczenia** o przynależności do wspólnoty wyznaniowej zarejestrowanej w Rzeczypospolitej Polskiej
- **oryginały orzeczenia o niepełnosprawności lub zaświadczenia o przynależności do wspólnoty wyznaniowej zarejestrowanej w Rzeczypospolitej Polskiej należy złożyć przy odbiorze dowodu osobistego**

Odbiór dowodu osobistego

Dowód osobisty odbiera się osobiście w organie gminy, do której został złożony wniosek o jego wydanie.

Wyjątkiem od reguły osobistego odbioru dowodu osobistego są następujące przypadki:

- dowód osobisty wydawany osobie nieposiadającej zdolności do czynności prawnych odbiera rodzic, opiekun prawny albo kurator
- dowód osobisty wydawany osobie posiadającej ograniczoną zdolność do czynności prawnych, odbiera osoba ubiegająca się o wydanie dowodu osobistego lub rodzic, opiekun prawny albo kurator
- wniosek o wydanie dowodu osobistego został przyjęty przez organ gminy w miejscu zamieszkania wnioskodawcy w związku z brakiem możliwości złożenia wniosku o wydanie tego dokumentu w siedzibie organu gminy, przy czym brak takiej możliwości powinien wynikać z choroby, niepełnosprawności lub innej niedającej się pokonać przeszkody. **W opisaney sytuacji istnieje możliwość odbioru dowodu osobistego przez pełnomocnika.**

Odbiór dowodu osobistego potwierdza się wpisując datę oraz składając czytelny podpis na formularzu odbioru dowodu osobistego

Uwaga:

- o jeżeli złożenie podpisu przez osobę odbierającą dowód osobisty nie jest możliwe, pracownik organu gminy zamieści adnotację o przyczynie braku podpisu na formularzu odbioru dowodu osobistego
- o osoba odbierająca nowy dowód osobisty jest obowiązana przedłożyć dotychczasowy dowód osobisty, o ile nie została zgłoszona jego utrata
- o przy odbiorze dowodu osobistego cudzoziemiec, który nabył obywatelstwo polskie, zwraca dokument potwierdzający legalność jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wydany przez właściwy organ na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650, oraz z 2014 r. poz. 463) ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 680 oraz z 2013 r. poz. 1650) oraz ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144 poz. 1043, z późn.zm.) jeśli taki dokument był cudzoziemcowi wydany i nie został zwrócony po doręczeniu dokumentu potwierdzającego nabycie obywatelstwa polskiego

Termin załatwienia sprawy przez organ

Dowód osobisty jest wydawany w ciągu 30 dni od daty złożenia wniosku, w szczególnie uzasadnionych przypadkach termin ten zostanie wydłużony, o czym wnioskodawca zostanie powiadomiony.

Obowiązek wymiany dowodu osobistego

O wydanie nowego dowodu osobistego należy wystąpić w następujących przypadkach:

- o upływu terminu ważności dowodu osobistego
- o zmiany danych zawartych w dowodzie osobistym, za wyjątkiem zmiany nazwy organu wydającego dokument
- o zmiany wizerunku twarzy posiadacza dowodu osobistego w stosunku do wizerunku twarzy zamieszczonego w dowodzie osobistym w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację jego posiadacza
- o utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację jego posiadacza
- o przekazania do organu gminy lub do placówki konsularnej Rzeczypospolitej Polskiej przez osobę trzecią znalezione dowodu osobistego

Uwaga: Wszystkie dowody osobiste wydane dotychczas w oparciu o poprzednio obowiązujące przepisy ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 roku o ewidencji ludności i dowodach osobistych, zachowują ważność do czasu upływu terminów w nich zawartych (chyba, że dowód wydany został jako bezterminowy) lub do momentu zmiany danych zawartych w dowodzie. Zmiana danych nie dotyczy jednak zmiany adresu zameldowania.

Postępowanie w razie utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego

Sposób postępowania w przypadku utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego:

O utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego należy powiadomić **osobiście** dowolny organ gminy, a osoba przebywająca za granicą – dowolną placówkę konsularną Rzeczypospolitej Polskiej, przedkładając wypełniony **FORMULARZ UTRATY LUB USZKODZENIA DOWODU OSOBISTEGO**.

Poza sposobem wskazanym powyżej, utratę lub uszkodzenie dowodu osobistego zgłosić można w dowolnym organie gminy, w formie dokumentu elektronicznego, potwierdzonego przez zgłaszającego podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą certyfikatu kwalifikowanego albo profilem zaufanym ePUAP za pomocą **FORMULARZA UTRATY LUB USZKODZENIA DOWODU OSOBISTEGO, w postaci elektronicznej ***.

Utratę lub uszkodzenie dowodu osobistego można również zgłosić **w formie pisemnej** za pomocą poczty lub telefaksu – w przypadku dokonywania tego zgłoszenia w placówce konsularnej.

Rodzic, opiekun prawny lub kurator osoby nieposiadających zdolności do czynności prawnych lub posiadającej ograniczoną zdolność do czynności prawnych **jest zobowiązany** do zawiadomienia o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego tych osób.

Organ przyjmujący zawiadomienie o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego wydaje **nieodpłatnie jego posiadaczowi zaświadczenie stwierdzające fakt utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego:**

- **z urzędu** - w przypadku osobistego zgłoszenia dokonanego w organie gminy lub placówce konsularnej
- **na wniosek** - w przypadku zgłoszenia dokonanego w formie dokumentu elektronicznego, oraz posiadaczowi dowodu osobistego przebywającemu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, który dokonał tego zgłoszenia w formie pisemnej za pomocą poczty lub telefaksu.

Zaświadczenie o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego jest ważne do czasu wydania nowego dowodu osobistego, nie dłużej jednak niż przez 2 miesiące.

Postępowanie w przypadku znalezienia cudzego dowodu osobistego

W przypadku znalezienia cudzego dowodu osobistego, należy niezwłocznie przekazać ten dokument:

- organowi dowolnej gminy
- Policji
- innemu organowi administracji publicznej
- placówce konsularnej Rzeczypospolitej Polskiej
- posiadaczowi dowodu osobistego, który w takim przypadku jest zobowiązany zawiadomić wskazane organy o utracie dowodu osobistego

Tryb postępowania, w przypadku wydania dowodu osobistego osobie, która we wniosku o jego wydanie podała nieprawdziwe dane.

- Postępowanie administracyjne – stwierdzenie w drodze decyzji nieważności dowodu osobistego, wydane osobie, która we wniosku o jego wydanie podała nieprawdziwe dane.
- Decyzja jest wydawana przez organ gminy i posiada rygor natychmiastowej wykonalności.
- Odwołanie od decyzji stwierdzającej nieważność dowodu osobistego należy wnieść do miejscowo właściwego wojewody, za pośrednictwem organu I instancji, w ciągu 14 dni od daty doręczenia rozstrzygnięcia organu I instancji .
- Odwołanie jest rozpatrywane w ciągu 14 dni od daty jego złożenia.

Odmowa wydania dowodu osobistego

- Organ gminy odmówi wydania dowodu osobistego, w następujących przypadkach:
 - fotografia załączona do wniosku przesłanego przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej nie spełnia ustawowych wymogów, określonych w art.29 ustawy o dowodach osobistych,
 - lub
 - wnioskodawca złoży wniosek z naruszeniem innych przepisów ustawy
- Odmowa wydania dowodu osobistego nastąpi w formie decyzji administracyjnej, która posiada rygor natychmiastowej wykonalności
- Odwołanie od decyzji odmawiającej wydania dowodu osobistego należy wnieść do miejscowo właściwego wojewody, za pośrednictwem organu I instancji, w ciągu 14 dni od daty doręczenia rozstrzygnięcia organu I instancji .

Oplaty

Dowody osobiste są wydawane nieodpłatnie